

Börje Ohlson

VÅR HEMBYGD

Farmarenergi

Foto Rune Larsson

Farmarenergi Hallsthammar AB ”från åker till färdig värme”

I slutet på 80-talet bestämde Sveriges riksdag att det svenska spannmålsöverskottet skulle minska med 700.000 hektar genom att en miljon hektar åkermark inte längre skulle odla spannmål. Detta sker innan svenska folket röstade ja till EU och EU:s jordbrukspolitik börjar gälla.

För Hallstahammars Kommun som hade 5.700 hektar åkermark skulle cirka 1.600 hektar bort från produktion av spannmål. Man kan förstå att stämningen i lantbrukarkåren inte var så munter.

Kolbäcksbygdens LRF-avdelning beslutade att, den 27 mars 1990, samlas till en idé kväll om alternativa grödor för att gjuta lite hopp i kollegorna. Kallelse gick även till Berg- och Dingtuna LRF avdelningar.

Även kommunalrådet Håkan Helgesson och Björn Johansson från HEAB, Hallstahammars Energi, var med på mötet. Vi informerade dem om lantbrukets bekymmer och önskade deras stöd.

Idé kvällen avslutades med att Björn Johansson från HEAB kom med ett förslag.

”I Kolbäck finns en oljepanna som gör slut på 1000 kubikmeter olja. Vill ni ersätta den med biobränsle så är ni välkomna att börja. Men observera, det skall vara på marknadsmässiga grunder”.

Nu började en tid med många möten och sammanträden. Vi hade ju startat Sveriges första Farmartjänst ett antal år tidigare med lyckat resultat, blivit uppmärksammade och fått flera priser så vi hade ett visst mått av självförtroende att klara uppgiften.

En enkät skickades ut till lantbrukarna om vilket bränsle vi skulle satsa på, halm eller energiskog

Vi fick snart in kvoten energiskog, Salix, 200 hektar som skulle ersätta 1000 kubikmeter olja. Halm 3000 hektar var för osäkert här med våra höstar.

Ett bolag bildades och namnet blev förstås Farmarenergi i Hallstahammar AB. Aktierna fördelas efter antal hektar som odlas. Styrelse tillsattes och kom att bestå av: Börje Ohlson, Leif Hoveklint, Lars Westling, Yngve Lorenz, Per Nilsson. Vi fick stor hjälp av Björn Johansson HEAB och Fjärrvärmebyrån, som var vår huvudkonsult. 18 lantbrukare odlar ca 200 ha Salix att eldas i ett eget värmeverk som värmer Kolbäckssamhället.

Hur finansierar man bygget av en biopanna för 5,7 miljoner utan att någon måste hoppa av på grund av ekonomi? Aktiekapitalet kom in från lantbrukarna med 2000 kronor per hektar och dessutom fick delägarna ordna en borgen med 15000 kronor per hektar Salix. Lantmännen Arosbygden ställde upp med 100 000 och länsstyrelsen 200 000, LRF med 700 000 och resten blev lån från banker och kreditinstitut.

Den 5 februari 1992 invigdes pannan med pompa och ståt. Sveriges första lantbrukarägda panna som eldas med energiskog. Radio, TV, tidningar var där. Kommunrådet Håkan Helgesson klippte bandet och pannan började ge värme åt Kolbäcksborna. Därefter följde ett seminarium i Linnéagården med många talare.

De första åren eldades pannan mest med skogsbränsle tills den första energiskogen under fyra år hade växt sig tillräckligt grov och kunde skördas. Det tog också några år att lära oss att elda detta nya bränsle utan inblandning av bränsle från skogen. Ansvariga pannskötare Lars Westling och Sivert Bertilsson fick lägga mycket tid innan vi lärt känna detta bränsle.

Vi brukar säga att Farmarenergi är nog den lada i Hallstahammars Kommun som haft flest besök.

Studiebesöken kan räknas i tusental, busslaster från hela Norden och flera andra länder. Vi har bland annat haft besök av Riksdagens jordbruksutskott, ministrar och politiker och företagsledare från jordens alla hörn.

Belgiens jordbruksminister flög till Västerås med privatplan och kom med limousin till Kolbäck för att se på pannan och höra oss berätta. Japansk TV var här och gjorde reportage under flera dagar. Programmet sändes i Japans motsvarighet till TV2. Kul att få höra sina kollegor prata flytande japanska (dubbat). Ett filmteam gjorde ett reportage som sändes i minst sex länder.

Tiderna ändras. Flera fastigheter önskade få fjärrvärme inkopplat och Farmarenergis panna började bli för liten. Mälarenergi AB planerade för en värmekulvert till Hallstahammar och med en avstickare till Kolbäck.

Farmarenergis panna i Kolbäck slutade eldas 2006. Pannan såldes till ett sågverk i Småland och fastigheten blev garage till djurtransportbilar. Farmarenergi Hallstahammar AB lades ner och Farmarenergi Mälardalen AB bildades men det är en helt annan historia.

Börje Ohlson

Foton från mitten av 1990-talet.

Börje som guide.

Tack, Börje Ohlson, för en mycket intressant berättelse.

Detta blir den 26:e berättelsen i serien Vår Hembygd.

Jag hade tvivelsmål om innehållet men som tur var hade Börje Ohlson lovat mig berättelsen om Farmarenergi, den kom därför lägligt.

Börje är inte bara en god kommunikatör han är också en av traktens entreprenörer. Han berör i sin berättelse Farmartjänst som bildades 1987 med lyckat resultat. Jag skall förtydliga med några rader.

Farmartjänst började som ett projekt inom Kolbäcksbygdens LRF-avdelning. Gunnar Ågren, Börje Ohlson och Calle Ericsson fick i uppdrag att utveckla idén. Kolbäcksbygdens Farmartjänst fick stor uppmärksamhet och betydelse för många bönder inte bara inom kommunen utan i hela landet.

Som en följd av bildandet av Farmartjänst blev Gunnar, Börje och Säby-Calle utsedda till "Hederslantmän" 1988 och fick ta emot lantbrukets Oscar i samband med Elmia-utställningen. En utnämning som Tidningen Lantmannen instiftade.

Gunnar Ågren

Calle Ericsson

Börje Ohlson

Sammanställt av Kurt Larsson i februari 2013

Kallelse till årsmöte 2013

Söndagen den 17 mars kl. 14:00

Program

Årsmötesförhandlingar

Underhållning av spelmanstrubaduren

Hans Lind som presenterar

Allan Edwall rakt in i hjärtat.

”Poetiska kommentarer till livet i Sverige,
burna av geniala melodier, humor vemod och engagemang.

Kaffeservering

Öppet hus i hembygdslokalen Stationsgatan 12

Tisdagar mellan 13:00 och 17:00

Stationsgatan 12, 734 50 Kolbäck

www.kolbacksbygden.se

info@kolbacksbygden.se

Köp Amstaringen!

Värva medlemmar till föreningen!

